

Λόγος Κατηχητήριος επί τη ενάρξει της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής (Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και Νέας Ρώμης κ.κ. Βαρθολομαίος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ
+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,

Ύμνον ευχαριστίας αναπέμπομεν εις τον εν Τριάδι Θεόν, τον αξιώσαντα ημάς να φθάσωμεν και πάλιν εις την Αγίαν και Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, διά να αγωνισθώμεν τον καλόν αγώνα της ασκήσεως, διά να στραφώμεν εις το «εν, ου εστι χρεία» (πρβλ. Λουκ. ι', 42).

Μέσα εις ένα αντιασκητικόν κόσμον, ενώπιον του συγχρόνου αποαγιασμού της ζωής και της κυριαρχίας ατομοκεντρικών και ευδαιμονιστικών προτύπων, η Ορθόδοξος Εκκλησία επιμένει εις την τεσσαρακονθήμερον περίοδον πνευματικών αγώνων και «πανσέπτου εγκρατείας» διά τα τέκνα αυτής, ως προετοιμασίας διά την Αγίαν και Μεγάλην Εβδομάδα, τα Πάθη και τον Σταυρόν του Χριστού, διά να καταστώμεν θεωροί και κοινωνοί της ενδόξου Αναστάσεως Αυτού.

Κατά την Μεγάλην Τεσσαρακοστήν καλούμεθα να βιώσωμεν βαθύτερα την δημιουργικήν και σωστικήν Οικονομίαν του Τριαδικού Θεού και να μετάρχωμεν εναργέστερα εις την εσχατολογικήν αναφοράν, κατεύθυνσιν και ορμήν της εκκλησιαστικής και πνευματικής ζωής. Συνειδητοποιούμεν το τραγικόν αδιέξοδον της αυτοσωτηρικής υπηγορίας του Φαρισαίου, της σκληροκαρδίας του πρεσβυτέρου υιού της παραβολής του Ασώτου, της αναλγήτου αδιαφορίας διά την

πείναν, την δίψαν, την γυμνότητα, την ασθένειαν, την εγκατάλειψιν του συνανθρώπου, συμφώνως προς την ευαγγελικὴν διήγησιν περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. Προτρεπόμεθα να μιμηθώμεν τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ τελώνου, τὴν επιστροφὴν τοῦ ασώτου υιοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πατρὸς καὶ τὴν εμπιστοσύνην εἰς τὴν Χάριν Του, τοὺς ποιοῦντας τὸ ἔλεος πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, τὴν ζωὴν τῆς προσευχῆς τοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμά, τὴν ἀσκησιν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου καὶ τῆς Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, καὶ ἐνισχυόμενοι διὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ τοῦ τιμίου Σταυροῦ, νὰ φθάσωμεν εἰς προσωπικὴν συνάντησιν μετὰ τὸν ἀναστάντα ἐκ τάφου ζωοδότην Χριστόν.

Κατὰ τὴν εὐλογημένην αὐτὴν περίοδον ἀποκαλύπτεται με ἰδιαίτεραν ἐμφασιν ὁ κοινοτικὸς καὶ κοινωνικὸς χαρακτήρ τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Δὲν εἴμεθα μόνοι, δὲν ἰστάμεθα μόνοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἴμεθα ἄθροισμα ἀτόμων, ἀλλὰ κοινωνία προσώπων, διὰ τὰ ὁποῖα «εἶναι» σημαίνει «συν-εἶναι». Ἡ ἀσκήσις δὲν εἶναι ἀτομικόν, ἀλλὰ ἐκκλησιαστικόν γεγονός καὶ κατόρθωμα, μετοχὴ τοῦ πιστοῦ εἰς τὸ μυστήριον καὶ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἀγών κατὰ τῆς φιλαυτίας, ἀσκήσις τῆς φιλανθρωπίας, εὐχαριστιακὴ χρῆσις τῆς δημιουργίας, συμβολὴ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ κόσμου. Εἶναι κοινὴ ἐλευθερία, κοινὴ ἀρετὴ, κοινόν ἀγαθόν, κοινὴ ὑπακοή εἰς τὸν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν νηστεύομεν ὅπως ἀτομικῶς ἐπιθυμοῦμεν, ἀλλὰ ὅπως ὀρίζει ἡ Ἐκκλησία. Ἡ ἀσκητικὴ μας προσπάθεια λειτουργεῖται ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν σχέσεών μας μετὰ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ὡς μετοχὴ εἰς τὰ γεγονότα καὶ τὰ δρώμενα, τὰ ὁποῖα συγκροτοῦν τὴν Ἐκκλησίαν ὡς κοινότητα ζωῆς, ὡς «ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ» (πρβλ. Ἐφεσ. δ', 15). Ἡ ὀρθόδοξος πνευματικότης εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένη μετὰ τὴν μετοχὴν εἰς τὴν ὅλην λειτουργίαν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία κορυφούται εἰς τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν, εἶναι εὐσέβεια ἐκκλησιοτραφῆς καὶ ἐκκλησιοδιάστατος.

Τὸ στάδιον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς δὲν εἶναι περίοδος θρησκευογενῶν ψυχικῶν ἐξάρσεων καὶ ἐπιφανειακῶν συγκινήσεων. Ἡ πνευματικότης, ἐξ ἐπόψεως Ὀρθοδόξου, δὲν σημαίνει στrophὴν πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἡ ὁποία τρέφεται ἀπὸ μίαν δυσιστικὴν υποτίμησιν τῆς ὕλης καὶ τοῦ σώματος. Πνευματικότης εἶναι ὁ διαποτισμὸς ὁλοκλήρου τῆς υπάρξεώς μας, τοῦ πνεύματος, τοῦ νοός καὶ τῆς βουλήσεως, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματός μας, ὁλοκλήρου τῆς ζωῆς μας, ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ὁποῖου εἶναι πνεῦμα κοινωνίας. Πνευματικότης σημαίνει, κατὰ τὰῦτα, ἐκκλησιαστικοποίησιν τῆς ζωῆς μας, ζωὴν ἐμπνεομένην καὶ κατευθυνομένην ἀπὸ τὸν Παράκλητον, πραγματικὴν πνευματοφορίαν, ἡ ὁποία προϋποθέτει τὴν ἰδικὴν μας ἐλευθέραν συνεργίαν, τὴν μετοχὴν εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἑνθεὸν βιοτήν.

Τιμιώτατοι αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω αγαπητά,

Δεν υπάρχει γνησία και ταυτοχρόνως άκαρπος πνευματικότης. Ο αγαπών αληθώς τον Θεόν, αγαπά και τον πλησίον και τον μακράν, και ολόκληρον την κτίσιν. Αυτή η «ουδέποτε εκπίπτουσα» (πρβλ. Α΄ Κορ. ιγ΄, 8) θυσιαστική αγάπη είναι ευχαριστιακή πράξις, πλήρωμα ζωής ενταύθα, πρόγευσις και αλήθεια των εσχάτων. Η Ορθόδοξος ημών πίστις είναι πηγή ανεξαντλήτου δυναμισμού, ικανώσεως προς αγώνας πνευματικούς, φιλόθεον και φιλόανθρωπον δράσιν, δαψιλή καρποφορίαν εν τω κόσμω επ’ αγαθώ. Πίστις και αγάπη αποτελούν εν τη Εκκλησία ενιαίαν και αδιάσπαστον εμπειρίαν ζωής. Η εν τη αγιοπνευματική κοινωνία της Εκκλησίας βίωσις της ασκήσεως, της νηστείας και της φιλανθρωπίας αποτελεί φραγμόν εις την θρησκευοποίησιν και την μετατροπήν της εκκλησιογενούς ευσεβείας εις άγονον εσωστρέφειαν και εις ατομικόν επίτευγμα.

Το Πνεύμα του Θεού πνέει αδιαλείπτως εν τη Εκκλησία, ο Θεός είναι αεί «μεθ’ ημών» – μαζί μας. Κατά τας αγίας ημέρας της Μεγάλης Τεσσαρακοστής καλούμεθα να εντείνωμεν τον ασκητικόν αγώνα κατά του εγωτικού φρονήματος, «τη προσευχή προσκαρτερούντες» (Ρωμ. ιβ΄, 12), «εν ταπεινοφροσύνη διάγοντες και ποιούντες έλεος» (Αββάς Πομήν), ζώντες φιλοκαλικώς και οικτιρμόνως, συγχωρούντες αλλήλους και ασκούντες την εις αλλήλους αγάπην, δοξολογούντες τον αγαθοδότην Θεόν και ευχαριστούντες διά τας πλουσίας Αυτού δωρεάς. «Ιδού νυν καιρός ευπρόσδεκτος, ιδού νυν ημέρα σωτηρίας» (Β΄ Κορ. στ΄, 2).

Επί δε τούτοις, επικαλούμενοι την άνωθεν ενίσχυσιν διά να υποδεχθώμεν άπαντες, πόθω ζέοντι και ευφροσύνως, την Αγίαν και Μεγάλην Τεσσαρακοστήν και ευχόμενοι «εύδρομον το της νηστείας στάδιον», απονέμομεν εις τους τιμιωτάτους εν Χριστώ αδελφούς και τα ανά την οικουμένην προσφιλή τέκνα της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας την Πατριαρχικήν ημών ευλογίαν.

Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή ,βιη΄
† Ο Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος προς Θεόν ευχέτης πάντων υμών